

หลักสูตร การทำขันโตกจากเส้นหวายเอนกประสงค์ จำนวน 20 ชั่วโมง

ความเป็นมา

“ขันโตก” หรือ “โตก” เป็นภาชนะรองรับสำหรับอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาวไทยล้านนาและชาวไทยอีสานมาอย่างยาวนาน ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและงานบุญประเพณีเท่านั้น แต่ขันโตกยังเป็นสัญลักษณ์ของความเอื้ออาทร การต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง และการรวมตัวอย่างอบอุ่นของคนในครอบครัวงานหัตถกรรมจักสานขันโตกแบบดั้งเดิมมักใช้ “หวายธรรมชาติ” เป็นวัสดุหลักเนื่องจากมีความเหนียว ด้ดง่าย และมีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสะท้อนถึงภูมิปัญญาการพึ่งพาตนเองและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าของคนในอดีต

ปัจจุบัน ทรัพยากรธรรมชาติอย่างหวายแท้เริ่มลดจำนวนลงอย่างมาก ส่งผลให้ หวายธรรมชาติมีราคาสูงขึ้น หายาก และมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ประกอบกับงานหวายธรรมชาติต้องเผชิญกับข้อจำกัดในการดูแลรักษา เช่น ปัญหาความชื้น การเกิดเชื้อรา และปลวกหรือแมลงกัดแทะ ส่งผลให้อายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์สั้นลง หากดูแลรักษาไม่ถูกวิธี จากปัญหาดังกล่าว จึงเกิดการพัฒนา “เส้นหวายเทียม” (Synthetic Rattan / PE Rattan) ซึ่งผลิตจากเม็ดพลาสติกโพลิเอทิลีน (PE) คุณภาพสูง ที่มีคุณสมบัติโดดเด่นหลากหลายด้าน เช่น ความทนทานสูง: ทนแดด ทนฝน ไม่แห้งกรอบ และไม่ขึ้นราทำความสะอาดง่าย: สามารถล้างน้ำและเช็ดให้แห้งได้ทันที สีสันทนและเส้นสายหลากหลาย มีการเลียนแบบสีและเทกเจอร์ของหวายธรรมชาติได้อย่างสมจริงเป็นมิตรต่อกระบวนการผลิต: เส้นหวายมีความเหนียวสม่ำเสมอ ตัดแต่งง่าย ช่วยลดขยะจากการตัดทิ้ง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงได้นำนโยบายและยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ไปสู่การปฏิบัติเพื่อจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ใ้กลุ่มเป้าหมายและประชาชน ให้มีรายได้และประกอบอาชีพที่ยั่งยืน มีความสามารถในการแข่งขันเชิงธุรกิจทั้งในระดับภูมิภาคเอเชียและระดับสากล เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างแท้จริง การทอผ้าพื้นเมือง เป็นอีกหนึ่งอาชีพที่น่าสนใจสามารถเป็นอาชีพทางเลือก สร้างรายได้เสริม หรือเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะงานศิลปมีความคิดสร้างสรรค์ การเลือกใช้แบบลวดลายสีสันทนการออกแบบ ขนาดรูปแบบให้เหมาะสมกับงาน งานซ่อมบำรุงดูแลรักษา วัสดุอุปกรณ์และการบริการลูกค้าในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นไว้ให้คงอยู่ต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ การเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องการการทำขันโตกจากเส้นหวายเอนกประสงค์เพื่อการประกอบอาชีพ
2. เน้นการประยุกต์ลวดลายในการทอ และสีสันทน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงหลังจบหลักสูตร
4. ส่งเสริมผู้เรียนที่จบหลักสูตร สามารถนำความรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะในการทำชิ้นโตกจากเส้นหวายเอนกประสงค์
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้มาพัฒนาและช่วยเสริมอาชีพเดิมให้มีความก้าวหน้า มั่นคงยิ่งขึ้น

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน 20 ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ 16 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร การทำชิ้นโตกจากเส้นหวายเอนกประสงค์ จำนวน 20 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	กระบวนการ จัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ความเป็นมาของ การทำชิ้นโตก จากเส้นหวาย เอนกประสงค์	เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ความเข้าใจ ในการการทอผ้า แบบลักษณะต่าง ๆ	- ความเป็นมาของการ ทอผ้าพื้นเมือง - วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้	- วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เกี่ยวกับการทอผ้า - วิทยากรบรรยายให้ความรู้ เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ที่ เกี่ยวกับการทำชิ้นโตกจาก เส้นหวายเอนกประสงค์	1 ชั่วโมง	4 ชั่วโมง
2	ขั้นตอนการทำ ชิ้นโตกจากเส้น หวาย เอนกประสงค์	- เพื่อเกิดความรู้ ความเข้าใจ และฝึก ทักษะการทำชิ้นโตก จากเส้นหวาย เอนกประสงค์	- วิธีการ และขั้นตอน การจัดเตรียม และการ ทำชิ้นโตกจากเส้น หวายเอนกประสงค์	- วิทยากรอธิบายการเตรียม อุปกรณ์และขั้นตอนการทำ ชิ้นโตกจากเส้นหวาย เอนกประสงค์	1 ชั่วโมง	4 ชั่วโมง
3	การปฏิบัติ และ ฝึกทักษะ	- เพื่อฝึกทักษะการ การทำชิ้นโตกจาก เส้นหวาย เอนกประสงค์	- ขั้นตอน วิธีการ ฝึกทักษะ และปฏิบัติ การทอผ้าพื้นเมือง	- วิทยากรสาธิต ฝึกทักษะการ การทำชิ้นโตกจากเส้นหวาย เอนกประสงค์ - ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและฝึก ทักษะตามขั้นตอน	1 ชั่วโมง	7 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4	- การจัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อ - การคิดต้นทุนกำไร - ช่องทางการจัดการการตลาดของผลิตภัณฑ์	- จัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อได้อย่างเหมาะสม - สามารถคิดต้นทุนกำไรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ - สามารถมองหาช่องทางการจัดการการตลาดของ	- การจัดหาหรือจัดทำบรรจุหีบห่อ - การคำนวณต้นทุนกำไร - ช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์	- วิทยากรอธิบายการจัดทำ/จัดหาและเทคนิคของการทำบรรจุหีบห่อ - ผู้เรียนออกแบบและจัดทำบรรจุหีบห่อ - วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิดต้นทุน กำไร - ผู้เรียน กำหนดช่องทางในการใช้ หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์	1 ชั่วโมง	1 ชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้

1. ศึกษาจากเอกสาร / ใบความรู้/ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ตัวอย่างชิ้นงาน

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินความรู้ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม
2. ชิ้นงาน/ผลงาน

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

ลงชื่อ ผู้เขียนหลักสูตร
(.....)

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(.....)

ลงชื่อ.....อนุมัติหลักสูตร
(.....)

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....